

ułatwia możliwości pracy naukowej nad poszczególnymi zagadnieniami.

Korzystanie z podręcznika ułatwia i jakoś go ożywia zamieszczenie w nim rysunków, wykazów oraz wyróżnień niektórych definicji i terminów. Dzięki tym elementom czytanie podręcznika nie nudzi i dobrze służy zapamiętaniu prezentowanej treści. Z dużą korzyścią dla podręcznika autor wprowadził wiele tekstów źródłowych pisanych po łacinie i innych określeń łacińskich, lecz znając możliwości czytelników, podał ich tłumaczenie.

Podręcznik został ubogacony przez umieszczenie: łacińskich senten-

cji prawniczych, indeksu terminów i zwrotów łacińskich oraz indeksu osób. Wszystkie te informacje można łatwo odnaleźć w podręczniku dzięki temu, że został podzielony na paragrafy których numeracja jest ciągła.

Podręcznik jest przydatny nie tylko dla studentów wydziałów prawa, ale także wydziałów historii i tych osób, których interesuje historia państwa rzymskiego. Przestało ono istnieć przed wiekami, lecz pozostały po nim nie tylko zabytki, ale ciągle żywe rzymskie prawo prywatne.

Ks. Jan Maciej Dyduch

Promocja dzieła *Corpus Inscriptionum Poloniae*, Kraków 2002

W latach 70-tych XX wieku powstał projekt przeprowadzenia na terenie całej Polski badań epigraficznych. Autorem projektu był prof. Józef Szymański z Uniwersytetu Śląskiego, obecnie pracującego na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej. Projekt zakładał utrwalenie na piśmie inskrypcji łacińskich w 49 województwach do 1800 roku. Aktualność projektu nie potrzebowała komentarza w sytuacji zredukowania do minimum w liturgii Kościoła katolickiego języka łacińskiego i to tym bardziej, że Polska należy do obszaru kultury Zachodniej, a więc grecko-rzymskiej. Dotychczas ukazało się w skali ogólnopolskiej 18 woluminów.

Prof. Zbigniew Perzanowski z Uniwersytetu Jagiellońskiego otrzymał do opracowania 3 województwa, a mianowicie: krakowskie, nowosądeckie i bielskie.

Tom VIII miał obejmować w 9-ciu zeszytach inskrypcje łacińskie województwa krakowskiego. Dotychczas ukazały się 3 zeszyty – z których każdy stanowi monumentalne dzieło – obejmujące Kościół Mariacki (2-gi zeszyt, 1987), Stradom i Kazimierz (6-ty zeszyt, 1989) i aktualnie Katedrę Krakowską na Wawelu (1-szy zeszyt), opracowane odpowiednio przez dr. Zenona Piecha, mgr. Zbigniewa Wohlfelda i mgr. Agnieszkę Perzanowską.

Dodam, że w związku z kryzysem lat 80-tych postarałem się o publikację Kościoła Mariackiego w Wydawnictwie PTT oraz inskrypcji Stradomia i Kazimierza przez *Naszą Przeszłość* Księży Misjonarzy.

Jeżeli idzie o Katedrę na Wawelu to moja rola w przygotowaniu i realizacji publikacji była – że tak powiem – nieco przypadkowa. Prof. Z. Perzanowski, którego często radziłem się w sprawach Archiwum Katedralnego, poinformował mnie swego czasu, że jego córka Agnieszka posiada spory zbiór inskrypcji Katedry Wawelskiej, zrobiony podczas remontu w 1979 r. przez pierwszą pielgrzymką Jana Pawła II do Ojczyzny. Pomyślałem, że dobrze by było go wydać. W tym celu przeprowadziłem rozmowę z ks. mgr. Januszem Bielańskim, świeżo mianowanym proboszczem Katedry Wawelskiej, który chętnie wyraził zgodę na publikację wspomnianych inskrypcji, ale w poszerzonym zakresie, tzn. aż do chwili obecnej. Celem realizacji przedsięwzięcia przeprowadziliśmy konieczne rozmowy, których decyzje z różną intensywnością stopniowo

były wykonywane. Ich rezultatem jest właśnie *Corpus Inscriptionum Poloniae*, t. VIII [...], zeszyt 1: *Katedra Krakowska na Wawelu*. Wydaniem i komentarzem zajęła się mgr Agnieszka Perzanowska, a odpowiedzialnym redaktorem został dr hab. prof. PAT Roman Maria Zawadzki. Publikacji podjęło się Wydawnictwo Polskiego Towarzystwa Teologicznego *Unum*.

Wyrażam moją wielką radość z ukazania się drukiem tego dzieła, które utrwala inskrypcje aż do roku 2000 jednego z 5-ciu najważniejszych historycznie pomników dziedzictwa chrześcijańsko-narodowego Polski. Nie mogę tutaj przemilczeć podziękowań tych Wszystkich Osób, które miały jakikolwiek – choćby najmniejszy – wkład w jego powstanie. Ale dla tych, którzy byli blisko całej sprawy – i dla mnie osobiście – nie ulega najmniejszej wątpliwości, że dzieło, które dzisiaj promujemy, mogło powstać przede wszystkim dzięki niezwykle umiłowaniu Katedry Wawelskiej przez jej kustosa ks. infułata Janusza Bielańskiego.

ks. Adam Kubiś

G. Deiana, A. Spreafico, *Wprowadzenie do hebrajszczyzny biblijnej*, opracowanie wersji polskiej S. Bazyliński, Warszawa 2001, część I – s. XX 228, część II praktyczna: klucz do ćwiczeń, kaseta, analiza gramatyczna chrestomatii s. 85; kaseta magnetofonowa

Podręcznik do nauki biblijnego języka hebrajskiego po polsku i w podstawowym zakresie był bardzo po-

trzebny, ponieważ wcześniejsze opracowania tego typu zostały już dawno wyczerpane, a ponadto były to teksty